

Върху дветъ мѣста скалната повърхностъ е изгладена и въ нея сж изсѣчени хоризонтални, успоредни помежду си, улици, перпендикулярни къмъ скалната стена, които сж служили за легла на голѣми основни дъреси, до 0.30 м. широки; тѣ сж се крепили въ особени дупки, сѣчени въ скалната стена, въ която при второто светилище сж запазени контури въ видъ на отвесни и хоризонтални улици.

Покривътъ на второто светилище е билъ наклоненъ навънъ отъ скалната стена; ширина на постройката е била 5,6 м. е най-голѣмата височина, до скалната стена, — повече отъ 5 м. Колко е била постройката издадена навънъ предъ скалната стена, неможе да се опредѣли. Отъ странитѣ на дветѣ светилища е имало други подобни постройки, каквито е имало и при подножието на скалнитѣ блокове, върху които тѣ сж биле построени.

При подножието на скалнитѣ стени се намиратъ въ отдѣлни скални блокове, или до самитѣ стени, особени издълбатини, наречени „Шарапъ-таши“, за които изказахме мнение, че тѣ сж жертвени камъни. Най-много такива камъни е имало надъ Мадарската речка, отъ дветѣ ѝ страни, и то надъ лѣвия брѣгъ сж запазени три, а надъ дѣсния шестъ. Най-интересниятъ отъ тѣхъ е унищоженъ отъ иманяри.¹⁾ Подобно сж унищожени жертвеницитѣ описани въ Абоба-Плиска, Табл. LXXXII, фиг. 1, 2. Подъ скалитѣ надъ с. Калугерица сж запазени три Шарапъ-таши, два на западъ, и единъ, много добре запазенъ, до самата скална стена, на изтокъ отъ гробницата „Кирика“. Три жертвени камъни сж известни въ Каспичанскитѣ лозя.²⁾

Жертвеници наречени „Панички“ (Schallensteine), които се смѣтатъ за предисторични, или се числятъ къмъ мегалитната ера, констатирахъ само върху една издадена скала надъ Каспичанското селище; той се състои отъ три голѣми (диаметъръ 0.3 м.) и нѣколко малки панички. Камъкътъ се намира на северъ отъ естествената могила, наречена просто „Могила“ (Мухла-тепе), съ отжпенъ връхъ съ остатъци на кремъкъ и глинени сѣдове, види се отъ светилища.

Къмъ тракийското време на селищата подъ Каспичанъ-Кюлевченското плато, принадлежатъ и мраморни плочки съ разни изображения, които се съхраняватъ въ Софийския, Шуменския и Мадарския музей. По сведения, много такива плочки и статуйки, сж били намирани въ турско време. Сравнително най-много се среща релефъ на тракийски конникъ (вж. № № 131—133); отъ тѣхъ най-интересниятъ е конникътъ съ атрибута — рогъ изобилие.³⁾ Сжщото изображение се среща и върху монетитѣ на градъ Одессосъ (Варна), като „Велики Богъ“ (Θεὸς Μέγας). Великиятъ Богъ е известенъ и отъ ефебскитѣ декрети намѣрени въ Варна съ тракийското му име „Дерзелатесъ“ (Δερζελάτης).⁴⁾

¹⁾ Абоба-Плиска стр. 399. Табл. LXXXI фиг. 1, 2

²⁾ пакъ тамъ стр. 400.

³⁾ Абоба-Плиска стр. 26 фиг. 1; Сборникъ Мин. Нар. Просв. XVI—XVII стр. 25, № 39, фиг. 10;

⁴⁾ първоначално покровителъ на ефебитѣ е билъ Хермесъ.